

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/2872 din 21.02.2024

La nr. 03/1313 din 12 februarie 2024

Ministerul Justiției

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției) (număr unic 1065/MJ/2023).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2024.02.21 19:25:07 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru PÎNZARI

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9465 din 21.02.2024

la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției) (număr unic 1065/MJ/2023)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

În contextul normei de la art.9 al Legii nr.239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, potrivit căreia: *"După inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunțul respectiv pe pagina web oficială [...]"*,

menționăm că autorul proiectului a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de lege. În acest sens, autorul a publicat un anunț pe pagina web oficială a ministerului, la 06 iunie 2023.

Totodată, proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pentru consultare publică pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, la 12 decembrie 2023. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2²) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Din nota informativă poate fi dedus că proiectul are drept scop:

-) unificarea reglementărilor privind actele ce confirmă calitatea profesională a persoanelor care exercită o profesie juridică;
-) crearea premiselor pentru eficientizarea activității și atractivității funcției de membru în comisiile profesionale, prin remunerarea echitabilă a tuturor membrilor comisiilor profesionale, proporțional cu volumul și complexitatea lucrului realizat.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune unificarea regulilor de eliberare a actelor ce confirmă statutul liber profesionistului prin instituirea termenelor similare pentru solicitarea și eliberarea actelor menționate, precum și crearea condițiilor echitabile și unitare pentru desfășurarea activităților comisiilor de admitere, de evaluare, de disciplină, constituite pentru supravegherea profesiilor conexe justiției.

Prin urmare, conchidem că scopul dedus din nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele Guvernului, în ceea ce privește facilitarea atragerii profesioniștilor în domeniu, în calitate de membri în comisiile profesionale și, totodată, diminuarea factorilor de risc de corupție în cadrul activității acestora.

Prin urmare, promovarea intereselor menționate supra nu este în detrimentul interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

În nota informativă sunt specificate: denumirea autorului, condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi, fundamentarea economico-financiară, modul de

încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare, avizarea și consultarea publică a proiectului.

Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă a necesității promovării proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

În nota informativă autorul a menționat că pentru implementarea prevederilor proiectului este necesară alocarea sumelor de bani suplimentare din contul bugetului de stat, estimate la **3 605 300** lei anual.

Potrivit autorului, pentru anul 2024 Ministerului Justiției i-a fost alocată în acest scop suma de **491 500** mii lei, diferența necesară pentru acoperirea tuturor indemnizațiilor achitate din contul mijloacelor alocate Ministerului Justiției constituind **3 113 900** lei.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.&n

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea Ministerului Justiției în procesul de eliberare a licențelor persoanelor care exercită o profesie juridică conexă justiției.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

La art.II din proiect, redacția nouă a art.22 alin.(3) din Legea nr.1260/2002

„Prin decizie motivată, Ministerul Justiției poate suspenda procedura de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat până la obținerea informațiilor complete sau poate refuza eliberarea acesteia dacă constată că solicitantul nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 10. [...]”

Obiecții:

Din norma analizată nu poate fi dedus clar termenul suspendării procedurii de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

Deși Ministerul Justiției poate invoca faptul că termenul suspendării procedurii de eliberare a licenței nu va depăși perioada de timp necesară pentru obținerea informațiilor complete, menționăm că lipsa termenelor concrete întotdeauna lasă loc pentru interpretări abuzive din partea agenților publici. În aceste condiții, apare discreția excesivă a agentului public de a aprecia și stabili, în fiecare caz separat, termenele care-i sînt convenabile, atît pentru propriile acțiuni, cît și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sînt aplicabile.

Obiecția se referă reglementărilor de la:

- art. IV din proiect, redacția nouă a art.13 alin.(3) din Legea nr.264/2008;
- art. V din proiect, redacția nouă a alin.(3) de la art.12 din Legea nr.113/2010;
- art. VI din proiect, redacția nouă a art.18 alin.(3) din Legea nr.161/2014;
- art. VII din proiect, alin.(2³) cu care se completează art.12 din Legea nr.137/2015;
- art. VIII din proiect, redacția nouă a art.44 alin.(3) din Legea nr.68/2016;
- art. IX din proiect, redacția nouă a art.26 alin.(3) din Legea nr.69/2016.

Recomandări:

Completarea prevederilor enunțate supra în vederea stabilirii unui termen concret în cadrul căruia Ministerul Justiției are dreptul să obțină informații complete despre corespunderea/necorespunderea solicitantului licenței pentru exercitarea profesiei juridice conexe justiției.

Factori de risc:

- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - influențare necorespunzătoare

IV. Concluzia expertizei

Proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției) a fost elaborat de către Ministerul Justiției, în scopul:

-) unificării reglementărilor privind actele ce confirmă calitatea profesională a persoanelor care exercită o profesie juridică;
-) creării premiselor pentru eficientizarea activității și atractivității funcției de membru în comisiile profesionale, prin remunerarea echitabilă a tuturor membrilor comisiilor profesionale, proporțional cu volumul și complexitatea lucrului realizat.

În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la facilitarea atragerii profesioniștilor în domeniu, în calitate de membri în comisiile profesionale și, totodată, diminuarea factorilor de risc de corupție în cadrul activității acestora.

În normele proiectului supus expertizei anticorupție a fost identificată lipsa unor termene concrete.

În scopul preîntâmpinării apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, considerăm oportună redactarea acestuia în contextul obiecției și recomandării din prezentul raport de expertiză anticorupție.

21.02.2024

Digitally signed by Gheorghită Vadim
Date: 2024.02.21 08:52:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim Gheorghită , Inspector principal